

Handledningsplan för grundläggande utbildning i Esbo

Skolans namn: _____

• Vad är en handledningsplan?

Enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska skolorna uppgöra en handledningsplan. Handledningsplanen är en bilaga till den lokala läroplanen. I den grundläggande utbildningen på svenska i Esbo följer skolorna en gemensam plan som innehåller skolvisa delar.

I läroplanen förekommer begreppen handledning och elevhandledning:

- **Handledning** är en sammanhängande helhet som sträcker sig genom hela den grundläggande utbildningen och ingår som en integrerad del i varje lärares arbetsbild. Handledningen ska gälla alla undervisningssituationer, läroämnena och den respons eleven får. Målet med handledningen är att stärka elevens självförtroende, förmåga att utvärdera sig själv och lära sig lära och förmåga att planera sin framtid. Genom handledningen ska eleven lära sig att ställa upp mål för sitt lärande och att ta ansvar för sina studier.
- **Elevhandledning** beskrivs inom samtliga årskurshelheter i grunderna till läroplanen för den grundläggande utbildningen. Elevhandledning är dock ett särskilt läroämne endast i årskurserna 7-9 i den grundläggande utbildningen på svenska i Esbo. I de lägre årskurserna genomförs elevhandledning som en integrerad del av den övriga undervisningen, dvs. som handledning.

I handledningsplanen ska beskrivas (elev)handledningens struktur, förfaringssätt, arbets- och ansvarsfördelning, arbete i sektorsövergripande nätverk, samarbete mellan hemmet och skolan i frågor som gäller handledning, intensifierad personlig elevhandledning, fortsatt handledning i studier efter den grundläggande utbildningen, samarbete med arbetslivet samt arrangemang för arbetsorientering. Syftet är att beskriva de åtgärder genom vilka skolan arbetar mot att uppnå målen för den handledning av eleven som beskrivs i läroplanen och som sträcker sig utöver läroämnet elevhandledning i åk 7-9.

I den grundläggande utbildningen på svenska i Esbo är målen med handledningen gemensamma. I de skolvisa delarna i handledningsplanen beskriver skolan vilka åtgärder som vidtas för att uppnå dessa mål samt redogör för arbets- och ansvarsfördelningen och samarbetet med andra parter. För att påvisa kontinuiteten i verksamheten åskådliggörs handledningen i den gemensamma handledningsplanen som en handledningsstig som fortgår genom hela den grundläggande utbildningen.

Handledningen genomförs i samarbete med hemmen och är särskilt viktig vid övergångsskedena. Förfaringssätten vid övergångsskedena samt skolans samarbete med vårdnadshavarna beskrivs i den skolvisa delen i läroplanen.

Målen i handledningsplanen ska systematiskt följas upp och utvärderas.

Handledningsplanen är en bilaga till läroplanen, som uppdateras årligen och godkänns i direktionen:

Planen är godkänd i direktionen: ____/____/____

Planen är behandlad med skolans lärare och personal : ____/____/____

Planen utvärderas: ____/____/____

- **Handledning i den grundläggande utbildningen på svenska i Esbo**

I Esbo följs de mål som ställts upp för handledning i läroplanen för den grundläggande utbildningen samt [Utbildningsstyrelsens kriterier för god handledning](#). Följande sammanfattande mål styr utvecklingen av handledningen:

- **Handledningen stöder elevens aktivitet, delaktighet och ansvarsfullhet**

Värdegrunden, synen på lärande och verksamhetskulturen lägger grund för handledningen i skolan. Handledningen är målinriktad verksamhet som främjar utvecklingen av elevens studiefärdigheter, kännedom om sina egna styrkor, förmågan att tänka och lära sig, sociala färdigheter, arbetslivsfärdigheter samt stöder utvecklingen av mångsidig kompetens. Med hjälp av handledningen stöds eleverna att söka information, fatta beslut och att göra val gällande framtiden, som vardagslivet, studierna, fortsatta studier samt yrkesval. Eleverna i de högre årkurserna ges möjlighet att bekanta sig med studie- och arbetsmöjligheter efter den grundläggande utbildningen.

- **Handledningen är kontinuerlig, tillräcklig och mångsidig samt utgår från elevens behov**

Handledningsverksamheten är en sammanhängande helhet som fortgår under hela den grundläggande utbildningen och utgör en länk mellan skolan, samhället och arbetslivet. Varje elev har rätt till kontinuerlig, tillräcklig och mångsidig handledning och stöd enligt sin ålder, utvecklingsnivå och sina behov. Handledningen utgår från elevens förutsättningar, värderingar, intressen och livssituation och ges såväl individuellt som i grupp. Handledande respons av läraren är ett av de mest centrala pedagogiska verktygen för att stödja elevens helhetsmässiga utveckling och lärande. Lärare ger eleverna respons som handleder och uppmuntrar dem i lärandet. Handledningen har särskilt stor betydelse vid olika övergångsskeden i elevens lärtig.

Handledning i samband med stöd beskrivs i planen för elevens lärande respektive elevens individuella plan för lärandet (IP).

- **Handledning är en gemensam uppgift**

Handledning är en gemensam uppgift för all personal i skolan och ingår i all undervisning. Alla i skolan känner till målen och verksamhetssätten för handledningen samt är medvetna om sitt eget ansvar som handledare. Handledningen förverkligas i samarbete med vårdnadshavarna.

• Roller i anknytning till handledning och elevhandledning

Handledning är en gemensam uppgift för all personal i skolan och ingår i all undervisning.

Rektor / biträdande rektor

- skapar förutsättningar för god handledning i skolan (t.ex. genom kompanjonundervisning, flexibla undervisningsarrangemang, delningar, stödundervisning)
- utveckling av bedömningens handledande uppgift, betyg och administrativa beslut (t.ex. antagning, skolbyten).
- ansvarar för samarbete med andra skolor (t.ex. vid övergångar)
- ansvarar för att det finns tillräcklig handledningskompetens i skolan.
- I åk 7-9:
 - stöder skolans elevhandledare (i åk 7-9) och möjliggör elevhandledarens kompetensutveckling
 - ansvarar för hur intensifierad personlig elevhandledning anordnas i skolan.

Skolsekreterare

- Är sakkunnig inom administration, uppgifter inkluderar t.ex. utdelning av administrativa användaruppgifter enligt givna anvisningar, frågor relaterade till t.ex. skolskjuts, resekort och måltidsersättningar för prao
- I åk 7-9: fungerar som kontaktperson för Studieinfo
- Fortbildar sig för ha tillräcklig kunskap kring ärenden och administrativa system i anknytning till handledning (t.ex. Wilma, Primus, Studieinfo (7-9), resekort och måltidsersättningar i samband med Prao-perioder)

Klasslärare

- Fungerar som närhandledare till sin grupp
- Introducerar eleverna till skolans praxis
- Tar hänsyn till olika elever i undervisningen och bedömningen
- Främja interaktion och god gruppdynamik under sina lektioner.
- Följer med sina elevers utveckling i lärande och välbefinnande tillsammans med vårdnadshavare och ger personlig handledning vid behov.
- Diskuterar vid behov om elevens framsteg i lärandet, behovet av stöd och välbefinnande med eleven och vårdnadshavarna. Ansvarar i enlighet med läroplanen för processer kring stöd för lärande och skolgång för sin grupps elever.
- Informerar om ämnesval t.ex. i samband med föräldramöten.
- Handleder eleven vidare till andra sakkunniga vid behov och deltar i samarbeten kring eleven (t.ex. speciallärare, hälsovårdare, kurator, psykolog).
- Handleder arbetsätt och studieteknikerna i läroämnena i enlighet med läroplanens beskrivning av handledning, differentiering och stöd i varje läroämne.
- Undervisar läroplanens innehåll för elevhandledning enligt läroplanen i årskurs 1-6 som en integrerad del av sin undervisning, genom mångsidiga arbetsätt och -metoder för att stöda elevens delaktighet och ansvar för sina studier och eventuella val.

- Presenterar eleverna till i yrken i skolan, familjer och näromgivningen som en integrerad del av undervisningen.
- Ger nödvändig handledning i elevens färdigheter, förmåga att tänka och lära sig och sociala färdigheter.

Klassföreståndare

- Fungerar som närhandledare till sin grupp och handhar klassföreståndaruppgifter
- Introducerar eleverna till skolans praxis och ansvarar för skapa gruppsamhörighet
- Följer med sina elevers utveckling i lärande och välbefinnande tillsammans med elev och vårdnadshavare
- Diskuterar vid behov om elevens framsteg i lärandet, behovet av stöd och välbefinnande med eleven och vårdnadshavare.
- Ansvarar i enlighet med läroplanen för processer kring stöd för lärande och skolgång för sin grupp elever.
- Handleder eleven vidare till andra sakkunniga vid behov och deltar i samarbeten kring eleven (t.ex. elevhandledare, speciallärare, hälsovårdare, kurator, psykolog).
- Stöder elever och vårdnadshavare till självständiga ämnesval, informerar t.ex. i samband med föräldramöten
- Samarbetar med elevhandledare kring handledning av gruppen
- Uppmärksammar elever som tros behöva intensifierad personlig elevhandledning och informerar elevhandledaren.
- Ger intensifierad personlig elevhandledning vid behov och efter överenskommelse.

Ämneslärare

- Handleder arbetssätt och studieteknikerna inom sitt eget ämne i enlighet med läroplanens beskrivning av handledning, differentiering och stöd i varje läroämne.
- Stöder eleven att utveckla sin förmåga att lära sig i sitt eget ämne.
- Tar hänsyn till elevers individuella behov och beaktar dessa i undervisningen och bedömningen
- Främjar interaktion och god gruppdynamik under sina lektioner.
- Är medveten om möjligheterna till vidareutbildning och arbetslivets behov inom sitt eget ämne och gör det möjligt för eleverna att bekanta sig med dem.
- Samarbetar med läroanstalter som erbjuder vidare möjlighet till studier och arbetslivet
- Samarbetar med elevhandledaren (t.ex. elevernas behov av handledning, intensifierad personlig elevhandledning, besök till läroanstalter, temadagar)
- Samarbetar med klassföreståndare och vårdnadshavare i frågor som berör elevers utveckling i lärande och välbefinnande.
- Handleder elever individuellt och i grupp och följer med elevers utveckling i ämnet, och ger intensifierad personlig elevhandledning enligt behov.

Speciallärare

- Ansvarar i enlighet med läroplanen för processer kring stöd för lärande och skolgång i samarbete med klasslärare/ klassföreståndare / ämneslärare samt att känna igen behov av stöd.
- Handleder elever att hitta egna studiesätt och stöder klassläraren/ämnesläraren i att differentiera undervisningen samt handleda och stöda eleverna
- Ger vid behov utlåtande för gemensam ansökan via antagning enligt prövning
- Handleder elever att planera för vidare studier i samarbete med elevhandledaren
- Följer med elevers utveckling i lärande och ger intensifierad personlig elevhandledning enligt behov och efter överenskommelse.

Kurator

- Kuratorn stöder elevernas välbefinnande, studiemotivation, tillväxt, självständighet och livsplanering.
- Hen ger också stöd i utmanande livssituationer, såsom socialt utmanande situationer.
- Kurator stöder uppbyggandet av gruppsamhörighet bland eleverna
- Uppmärksammar elever som tros behöva intensifierad personlig elevhandledning och informerar elevhandledaren.

Psykolog

- Främjar elevernas mentala och sociala välbefinnande och hjälper elever med problem relaterade till deras livssituation och studier.
- Utför vid behov en psykologisk bedömning av eleven med åtgärder såsom förhandlingar med skolpersonal och föräldrar.
- psykologiska undersökningar (inklusive psykologiska tester) och utlåtanden
- Deltar i planering av stödåtgärder och undervisningsarrangemang i samarbete med lärare.
- Uppmärksammar elever som tros behöva intensifierad personlig elevhandledning och informerar elevhandledaren.

Hälsovårdare

1. Hjälper eleverna att förstå vikten av hälsosam livsstil i lärande och livshantering.
 2. Informerar eleverna om begränsningarna som möjliga sjukdomar medför vid val av yrke.
- Uppmärksammar elever som tros behöva intensifierad personlig elevhandledning och informerar elevhandledaren.

Elevhandledarens uppgifter i 7–9 klasserna:

- Ger handledning i klass enligt läroplanens innehåll.
- Ger individuell handledning och handledning i mindre grupp.

- Individuell handledning ges minst en gång per läsår för alla nior.
- Intensifierad personlig elevhandledning ges vid behov för elever i åk 8-9:
 - Ansvarar för utvärdering av behovet av intensifierad personlig elevhandledning utifrån innehållet och målen för elevhandledningen.
 - Utarbetar i samarbete med behövliga lärare och sakkunniga en personlig plan för fortsatta studier.
 - Formen av intensifierad personlig elevhandledning och vem den ges av bestäms utgående av elevens behov.
- Koordinerar Prao och möjliga företagsbesök.
- Handleder till vidare studier och val av yrke, presenterar mångsidigt olika alternativ
- Informerar elever och vårdnadshavare om frågor gällande fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen som t.ex. olika utbildningsmöjligheter, den gemensamma ansökan
- Handleder och övervakar att elever uppfyller sin ansökningskyldighet. Informera elever och vårdnadshavare om skyldighet och tidsfristen för att söka sig till och fortsätta i utbildning på andra stadiet innan årskurs 9 upphör.
- I samarbete med rektor/biträdande rektor, klassföreståndare och ämneslärare handleda till den gemensamma ansökan och informera elever och vårdnadshavare och påminna om tidsfrister genom olika kommunikationsmedel
- Kontrollera var elever har börjat sina studier efter att ha slutfört grundläggande utbildningen och meddelar om elever utan läropliktsenlig studieplats till hemkommunen via VALPAS, samt informera elevens vårdnadshavare.
- Hänvisar elever vid behov till Navigatorn eller andra handledningstjänster för unga.
- Deltar i föräldraevenemang i rollen som sakkunnig för handledning
- Deltar i gemensamma elevhälsoarbetet som pedagogisk sakkunnig inom handledning.
- Upprätthåller sina yrkeskunskaper genom att delta i t.ex. vägledarmöten och utbildningar.
- Samarbetar med andra elevhandledare, skolor inom grundläggande utbildningen, andra och tredje stadiet, TE-tjänster, företag, näringsliv och andra aktörer inom handledning.

- **Handledningsstig årskurs 1-9**

Årskurs 1-2: Att utvecklas till skolelev

Vid övergången från förskoleundervisningen är det viktigt att personalen i förskoleundervisningen och nybörjarundervisningen samarbetar och att nödvändig information för att anordna undervisningen överförs till skolan. Personalen i nybörjarundervisningen känner till vilka verksamhetsätt och lärmiljöer som utnyttjats i förskolan och tar hänsyn till de färdigheter som eleven lärt sig i förskoleundervisningen och under småbarnspedagogiken. Förfaringsätten vid övergången beskrivs i detalj i den skolvisan delen i läroplanen.

Det särskilda uppdraget i årskurserna 1–2 är att ge eleverna förutsättningar att utveckla en positiv bild av sig själva som lärande individer och skolelever samt färdigheter för fortsatt arbete och lärande. I början av den grundläggande utbildningen är det särskilt viktigt att man följer med varje elevs lärande så att man kan garantera att eleven har förutsättningar att göra framsteg i sina studier. Det är viktigt att varje elev får uppmuntrande respons och möjlighet att känna glädje över att lära sig och av att lyckas.

Handledningen i åk 1-2 genomförs som en integrerad del av den övriga undervisningen och skolans verksamhet. Tyngdpunkten ligger på att stödja elevens utveckling till skolelev och medlem i gruppen samt att lägga grunden till färdigheter för fortsatt lärande. Arbetsätt och sätt att ge respons väljs på ett sätt så att eleverna utvecklar en positiv bild av sig själv som lärande individer och får känna glädje av att lyckas. I nybörjarundervisningen är det viktigt att noggrant följa med elevens utveckling och lärande så att eventuella stödåtgärder kan påbörjas i ett tidigt skede. Samarbetet med vårdnadshavarna är aktivt och systematiskt.

Mål med handledning i åk 1-2
Främja utvecklingen av elevernas studievänor och -färdigheter
Stödja eleverna att gradvis ta ansvar för skolarbetet sina egna uppgifter och sin egendom
Stödja eleverna i att ställa upp mål för sitt lärande och sin skolgång samt ta egna initiativ
Stödja elevens självkänedom och förtroende för möjligheter inom utbildningen.
Handleda eleverna i att utveckla sina sociala färdigheter och sin förmåga att arbeta i grupp
Följa med utvecklingen i elevens lärande och välmående i skolans vardag och livshantering, handledningssamtal vid behov
Uppmuntra eleverna till aktiv delaktighet i sin närmiljö
Ge eleverna möjlighet att bekanta sig med olika yrken och med arbetslivet utgående från de yrken som finns representerade i skolan och i deras närmaste omgivning

Stödja eleverna och vårdnadshavarna att göra de första valen gällande utbildning och hjälpa dem att förstå valens betydelse för framtida studier

Åtgärder för att uppnå målen

Främja utvecklingen av elevernas studievanor och -färdigheter

- Genomgång av arbetet i början av lektionen, berätta om förväntningarna och kontinuerligt utvärdera resultatet.

- Handleda eleven i att få in en läxrutin; Hur och var gör man läxor, Vilka är

Förväntningarna.

- Handleda eleven att följa dagordningen (bildschema)

- Diskutera studieteknik och handleda eleven att identifiera egna styrkor i lärandet

Stödja eleverna att gradvis ta ansvar för skolarbetet sina egna uppgifter och sin egendom

- Handleda eleven att använda skoldagbok och läxhäfte.

- Handleda eleven att ta fram rätt material.

- Handleda eleven i att ta ansvar för sitt skolmaterial.

- Handleda eleven att komma i tid till lektionen.

Stödja eleverna i att ställa upp mål för sitt lärande och sin skolgång samt ta egna initiativ

- Handleda eleven att sätta upp ett veckans mål, samt hjälpa dem att utvärdera i slutet av veckan.

- Handleda eleven i att självständigt ta del av instruktioner för att kunna gå vidare i arbetet (text/bildstöd)

- Handleda eleven i att göra egna, ändamålsenliga val både i studier och social samverkan.

Stödja elevens självkänedom och förtroende för möjligheter inom utbildningen.

- Genom kontinuerlig uppmuntran, respons och bekräftelse i skolvardagen.

- Lektioner inom KIVA-programmet och Må bra tillsammans. Diskussioner kring styrkor, känslor och social samverkan.

- Användning av litteratur och media där eleven kan identifiera sig med någon karaktär

Handleda eleverna i att utveckla sina sociala färdigheter och sin förmåga att arbeta i grupp

- Hålla KiVa-lektioner och Må bra tillsammans-lektioner med teman kring social samverkan.

- Hålla par- och grupparbeten och handleda dem i hur de samverkar.

- Handleda deras konflikthantering när konflikter uppstår.

- Presentera och använda litteratur och media som stöder den sociala utvecklingen.

Följa med utvecklingen i elevens lärande och välmående i skolans vardag och livshantering,

handledningssamtal vid behov

- Lyhördhet och uppmärksamhet på elevens mående och inläring samt handleda

via samtal vid behov.Handledning i att ta kontakt med kurator, skolpsykolog eller annan utomstående hjälp vid behov.

- Må bra tillsammans-lektioner som fokuserar på elevens mentala hälsa.

-Lärandesamtal med eleven under skolarbete

-Trivselenkät som fylls i av alla elever

Uppmuntra eleverna till aktiv delaktighet i sin närmiljö

- Ordnings elever

- Handleda eleven att hålla ordning på sina platser; klädknaggar, pulpet och lådor.

- Handleda eleven att hantera eget och andras material med respekt

- Handleda eleven att meddela vuxna om de hittar farliga eller skadliga föremål i skolmiljön

- Eleverna har via elevrådets arbete möjlighet att påverka sin skolmiljö

Ge eleverna möjlighet att bekanta sig med olika yrken och med arbetslivet utgående från de yrken som finns representerade i skolan och i deras närmaste omgivning

- Presentera skolans personal så att eleven känner till vem som gör vad i skolan.

- Yrkespersoner bjuds in till skolan för att hålla föreläsningar och minikurser, t.ex. första hjälp

- Studiebesök till olika arbetsplatser i näromgivningen, t.ex. bibliotek, museer, kyrkor, simhallar.

Stödja eleverna och vårdnadshavarna att göra de första valen gällande utbildning och hjälpa dem att förstå valens betydelse för framtida studier

- Handleda elever och vårdnadshavare att prioritera skolarbete.

- Handleda eleven att hitta ämnen och områden som intresserar, samt ge möjlighet att utvecklas och lära sig inom dessa områden.

Arbets- och ansvarsfördelning för åtgärder

- klassläraren ansvarar för att handleda sin grupp och enskilda elever i gruppen. Hen ansvarar också för att kontakten till hemmet och vid behov utomstående aktörer fungerar.

- speciallärarna och specialklasslärarna ansvarar för och följer upp att KIVA-lektioner och lektioner i Må bra tillsammans genomförs

- elevrådsansvariga handleder eleverna i att fatta demokratiska beslut som berör skolmiljön och dess trivsel.

- alla vuxna på skolan har ett gemensamt ansvar att handleda eleverna i social växelverkan och har skyldighet att ingripa vid konflikter.

- alla vuxna på skolan är delaktiga i att handleda eleven i skolarbetet samt i att fostra eleven till en ansvarstagande individ.

Samarbete gällande handledning (med hemmet, andra läroanstalter, arbetslivet, skolans övriga nätverk):

- Kontinuerlig kontakt med eleverna och hemmet.
- Samarbete och konsultering av elevvårdspersonal (kurator, skolpsykolog, skolhälsovårdare) och vid behov andra utomstående aktörer
- Bjuda in enskilda personer/föreningar

Årskurs 3-6: Att utvecklas som elev

Det särskilda uppdraget i årskurs 3–6 är att utveckla färdigheten att lära sig och att identifiera och utveckla sin studieteknik och sina studiefärdigheter. Eleverna ska uppmuntras att acceptera sig själva, att uppfatta sina gränser och rättigheter och vid behov försvara dem samt att värna om sin egen trygghet och säkerhet. De ska handledas att förstå sina skyldigheter och sitt ansvar

Vid övergången till årskurs 3 är det viktigt att försäkra sig om att eleven behärskar de grundfärdigheter som behövs i studierna. Eleverna och vårdnadshavarna informeras om de nya läroämnena som introduceras i årskurs 3 och de krav som de nya studierna ställer.

Handledningen i åk 3-6 genomförs i huvudsak som en integrerad del av undervisningen och skolans verksamhet.

Tyngdpunkten ligger på att stödja eleven i att utveckla färdigheten att lära sig och att identifiera och utveckla sin studieteknik och sina studiefärdigheter. Eleverna uppmuntras att ta ansvar, värna om sin egen trygghet och säkerhet, uppfatta sina styrkor och utvecklingsområden samt göra val utifrån sina egna förutsättningar. Elevens delaktighet i planering ökar. Utvecklingen av mångsidig kompetens fortsätter systematiskt i åk 3-6 och strävar till att förbättra elevens förutsättningar för att lära känna och uppskatta sig själv och forma sin identitet.

Övergången mellan åk 6 och 7

Övergången mellan årskurs 6 och 7 förutsätter ett systematiskt samarbete mellan personalen i skolan eller skolorna samt mellan skolan och hemmen. Skolan ansvarar tillsammans med hemmen för att se till att eleverna känner sig trygga vid övergångsskedet och uppmuntra dem att möta nya utmaningar. Många val gällande framtiden blir aktuella för eleverna. Det är viktigt att lyssna till och respektera eleverna och låta dem vara med och påverka beslut som gäller dem själva.

Förfaringssätten vid övergången beskrivs i den skolvisa delen i läroplanen och preciseras gällande handledning i handledningsplanen.

Mål med handledning i åk 3-6
Stödja eleverna att hitta och utveckla studiestrategier i olika läroämnen samt ställa upp och utvärdera sina egna mål för lärande och skolgång.
Hjälpa eleverna att tillägna sig olika färdigheter och metoder som behövs för att lära sig, arbeta, inhämta kunskap och hantera information i studierna.
Följa med utvecklingen i elevens lärande och välmående i skolans vardag och livshantering, handledningssamtal vid behov.
Stödja utvecklandet av elevernas sociala färdigheter och färdigheter att arbeta i grupp.
Vägleda eleverna i att identifiera sina egna och andras styrkor, färdigheter och förmågor.

Ge eleverna möjlighet att bekanta sig med yrken, arbetsplatser och näringsliv i den närmaste omgivningen.

Åtgärder för att uppnå målen

- Presentera olika studiestrategier och öva på att använda dem t.ex. tankekartor, glosövningar, återberätta, lässtrategier för faktatexter, läsförståelsestrategier, göra anteckningar.
- Öva tidsplanering med hjälp av kalender och Wilma för åk 5-6.
- Medvetengöra eleverna på vilka krav det finns för uppgifter och ämnen samt låta eleverna ställa upp egna mål för att uppnå kraven. T.ex. att inför en uppgift kan eleverna själva välja vilket vitsord de strävar till. Låta eleverna utvärdera sitt skolarbete regelbundet.
- De vuxna är aktivt närvarande i klassen och ingriper med låg tröskel vid behov, t.ex. samtalar med eleven samt kontaktar hemmet och elevhälsan.
- Elevrådsansvariga handleder eleverna i att fatta demokratiska beslut som berör skolmiljön och dess trivsel.
- Eleverna arbetar i olika par- och gruppkonstellationer i olika ämnen där målen även innefattar färdigheter att jobba i grupp. Färdigheterna tränas även vid friare samvaro, t.ex. på raster och utfärder, där det på förhand diskuterats förväntningar för det sociala samspelet.
- Skolan jobbar med Må bra tillsammans-lektioner och KiVa-lektioner där det bland annat behandlas elevernas styrkor. Skolans TryggVa-team koordinerar och stöder arbetet.
- I mån av möjlighet ordnas studiebesök till olika platser i närmiljön eller bjuda in personer från olika yrkesgrupper. Olika yrken presenteras även inom ämnet samhällslära i åk 4 och åk 6.

Arbets- och ansvarsfördelning för åtgärder

- Klasslärarna ansvarar för det som hör till läroplanen.
- Åk 5 och 6 lärare ansvarar för Wilmaanvändningen.
- Lärare i samhällslära ansvarar för det som hör till ämnet.
- Ledningsgruppen och TryggVa-teamet koordinerar och stöder arbetet med välmående och sociala färdigheter.

Samarbete gällande handledning (med hemmet, andra läroanstalter, arbetslivet, skolans övriga nätverk):

- Skolan har en öppen dialog med hemmet och samarbetar med olika relevanta aktörer för att uppnå målen.

Åk 7-9: Att växa som medlem i gemenskapen

Det särskilda uppdraget i årskurs 7–9 är att handleda och stödja eleverna under deras intensiva utvecklingsfas, se till att de slutför den grundläggande utbildningens lärokurs och uppmuntra alla elever att fortsätta studera. Det är särskilt viktigt att varje elev får så bra förutsättningar som möjligt för att studera efter den grundläggande utbildningen och kunna fatta realistiska och kunskapsbaserade beslut. Eleverna ska handledas att förstå sin utveckling och uppmuntras att acceptera och ta ansvar för sig själva och sina studier, sina kamrater och närmiljön.

Studiemotivationen ska stärkas genom omsorg, individuellt bemötande samt mångsidiga arbetsätt och lärmiljöer. Praxis för bedömning och respons under studierna planeras och genomförs så att de är interaktiva och ger handledning i lärandet samt uppmuntrar eleverna att arbeta målmedvetet som individer och i grupp.

Eleverna handleds i att identifiera sina styrkor och utvecklingsbehov och ges möjlighet att visa att de kan för att på så sätt stärka deras självkänsla. Varje läroämne stöder utvecklingen av mångsidig kompetens.

I åk 7 introduceras elevhandledning som ett eget läroämne. Elevhandledaren har det huvudsakliga ansvaret för läroämnet elevhandledning medan handledning integreras i all undervisning och är en gemensam uppgift för alla som arbetar i skolan. Eleverna ska få information om olika handledningsmöjligheter.

Handledning vid övergången till andra stadiet

I slutskedet av den grundläggande utbildningen inriktar sig eleverna på fortsatta studier och fattar beslut om sin utbildning och karriär. Övergången till ett nytt skede av livet förutsätter ökad livskompetens och självständighet och mera ansvar.

Skolan ska stödja eleverna i utvecklingsprocessen, vilket innebär att betydelsen av handledning och elevvård ökar. Eleverna behöver mycket information om olika utbildningsmöjligheter efter den grundläggande utbildningen samt mångsidig handledning både av elevhandledaren och av lärarna i olika läroämnena. Det är viktigt att reservera tid för diskussion med eleverna om deras planer, att hjälpa dem att förstå vilka krav de fortsatta studierna ställer och att göra realistiska val.

Skolans förfaringssätt vid övergången och samarbete med andra stadiet beskrivs i den skolvisa delen i läroplanen. I handledningsplanen preciseras handledning vid övergångsskeden.

Intensifierad personlig elevhandledning

En elev som behöver stöd för att ansöka till fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen har rätt att utöver elevhandledning få intensifierad personlig elevhandledning enligt sina behov i årskurserna 8 och 9. I den intensifierade personliga elevhandledningen ska tyngdpunkten ligga på att utveckla elevens färdigheter för fortsatta studier samt att vägleda eleven till fortsatta studier som är lämpliga för hen. Målet är att varje elev ska hitta en studieplats för fortsatta studier där eleven kan fortsätta fullgöra läroplikten efter den grundläggande utbildningen. Eleven ska efter den grundläggande utbildningen övergå till att avlägga en examen på andra stadiet, till utbildning som handleder för utbildning på andra stadiet eller till någon annan utbildning som föreskrivs i läropliktslagen.

Behovet av intensifierad personlig elevhandledning ska i första hand utvärderas av elevhandledaren med beaktande av elevhandledningens innehåll och mål. I den intensifierade personliga elevhandledningen ska eleven få personlig och övrig elevhandledning och för eleven ska utarbetas en personlig plan för fortsatta studier. I den personliga planen för fortsatta studier ska man anteckna elevens styrkor och mål med anknytning till övergången till studier efter den grundläggande

utbildningen. Dessa ska systematiskt stärkas med hänsyn till elevens individuella utgångsläge och behov.

Handledning av elever i behov av stöd

När det gäller en elev som är i behov av stöd för lärandet och skolgången ska handledningen i anknytning till fortsatta studier inledas i ett tillräckligt tidigt skede. I planeringen ska man ta hänsyn till elevens individuella förutsättningar, behovet av stöd för lärande och studier och vilka sysselsättningsutsikter utbildningen ger möjlighet till. Eleven och hans vårdnadshavare ska ges möjlighet att bekanta sig med olika för eleven lämpliga alternativ till fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen. Eleven och vårdnadshavaren ska få tillräckligt med information om möjligheterna till fortsatt stöd för lärandet och studierna i studierna efter den grundläggande utbildningen samt vid behov även information om övriga stödformer.

Mål med handledning i åk 7-9
Stödja elevernas övergång till lärmiljöerna och arbetssätten i årskurserna 7–9
Vägleda eleverna att utveckla sin förmåga att lära sig och sina studiefärdigheter
Handleda att eleverna att förstå de olika läroämnenas betydelse för fortsatta studier och arbetslivsfärdigheter
Utöka elevernas kunskaper om arbetslivet, olika arbetsuppgifter, entreprenörskap och framtida kompetensbehov
Stärka elevernas företagsamhet och förmåga att ta egna initiativ i beslut som gäller deras utbildnings- och karriärval
Öka elevernas beredskap att klara sig i föränderliga livssituationer och i övergångsskeden i studier och yrkeskarriär
Ge eleverna information och möjlighet att bekanta sig med utbildnings- och studiealternativ efter grundskolan
Handleda eleverna i att förstå hur deras val inverkar på studierna och framtiden
Handleda och stöda eleverna att slutföra den grundläggande utbildningen
Handleda och stöda eleverna i övergången till fortsatta studier för att fullgöra läroplikten
Ge vid behov intensifierad personlig handledning i åk 8-9

Åtgärder för att uppnå målen
Arbets- och ansvarsfördelning för åtgärder
Samarbete gällande handledning (med hemmet, andra läroanstalter, arbetslivet, skolans övriga nätverk):

- Årsklocka för handledning

Hösttermin 20__

Tidpunkt	Åk 1-2	Åk 3-6	Åk 7-9
Hela året			
Augusti	Föräldramöte (Ansva r)		Kontrollera att elever inlett studier på andra stadiet (elevhandledare)
September			Prao (Ansva r)
Oktober			
November			
December			

Vårtermin 20__

Tidpunkt	Åk 1-2	Åk 3-6	Åk 7-9
Januari			GA (ansvar)
Februari			
Mars			
April			
Maj			
Juni			Kontrollera GA resultat och kontakt med elever vid behov
Juli			Hänvisa elever till Navigatorn/upsökande ungdomsarbete